

Zeitschrift: Igl Ischi : organ della Romania (Societat de Students Romontschs)
Band: 28 (1941)

Artikel: L'organisaziun della Romania
Autor: Durgiai, Ervin
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-882319>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. [Siehe Rechtliche Hinweise.](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. [Voir Informations légales.](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. [See Legal notice.](#)

Download PDF: 22.11.2024

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

L'organisaziun della Romania

da Ervin Durgiai

La Romania, associaziun cun igl intent de mantener e cultivar il romontsch, siu spért, sia historia e litteratura, ei ina uniun conform al dretg de persunas dil Cudisch civil svizzer. Ella representa ina persuna giuridica cun la corrispudenta organisaziun legala. Gest sco quei che las persunas fisicas, ils carstgauns, possedan organs corporals per agir, aschia han era las persunas giuridicas organs corporativs che formeschan e fan valer lur voluntad: internamein administrond ed externamein representond l'uniun. Entgins organs principals dellas persunas giuridicas ein prescrets e condizionai dalla lescha (radunonza generala e suprastonza), mo nies dretg civil porta la tempra de libertad dellas uniuns e reserva in grond spazi per l'ulteriura organisaziun dellas societads. Secund siu intent e ses mieds variescha l'organisaziun ded ina uniun ni l'otra. Ed aschia savein nus era constatar tier la Romania ina organisaziun tut speciala, expressiun caratteristica dell'instituziun sezza, che nus capin suletta-

mein persecitond la fundaziun ed il svilup, la historia de nosa uniun. Perquei ina egliada anavos alla fin dil secul vargau:

Suenter liungas e vivas discussiuns e debattas davart il character e la natira dell'uniun projectada ei la Romania vegnida fundada igl onn 1896 sut igl ischi a Trun sco societad de students romontschs. La Romania dueva cumpegliar students e studegiai sco commembers activs ed honoraris, analog alla societad de students svizzers. L'organisasiun era semplia e clara sco quei che l'uniun era ina societad homogena. La Romania secumentava cun la radunonza generala e la suprastonza. Della radunonza generala prendevan part tut ils commembers, activs ed honoraris. Sulettamein l'elecziun dil comite era reservada als activs. La suprastonza secomponeva de treis commembers activs (president, vice-president ed actuar) e de dus honoraris sco assessurs. Ultra de quei era la Romania gia dalla bial'entschatta editura ded in annuari popular-scientific «Igl Ischi», il qual vegneva redigius dad in special organ della Romania, dal redactur digl «Ischi»

Mo l'enfiarla plantada el curtgin d'honor a Trun ha bein spert pegliau ragisch profunda e sia cruna ei plaun a plaun sederasada sur igl entir intschess romontsch catolic. L'uniun ha buca mo tschaffau e reuniu l'intelligenza academica, na ella ha era svegliau igl interess en igl entir pievel per l'ierta culturala de nos perdavons ed ei daventada el decuors dils onns ina uniun populara sut bitgetta

studentica. Gl' entir pievel romontsch ei commember della Romania e tut tgi che abonnescha ina dellas duas periodicas della Romania figurescha sco commember passiv. Formalmein ei la Romania restada ina societad de students cun in comite studentic, facticamein eis ella denton sesviluppada en ina associaziun digl entir pievel romontsch-catolic. Bein capeivel ch'il diember dils commembers enscrets ei carschius dapi la fundaziun da 40 students sin varga 1000 commembers activs, honoraris e passivs en nos dis. Igl ei perquei buca de sesmarvegliar che l'activitad e l'impurtonza della Romania ei s'augmentada considerablamein. Buca mo l'ediziun ded in secund organ litterari «Nies Tschespet» sut in agen redactur dil «Tschespet» ei de numnar, na la Romania ei sededicada pli e pli a tut las damondas e tut ils problems che pertuccan la cultura ed il lungatg de nos vegls. Quei svilup fundamental ei denton era sefatgs valer sin terren organisatori. L'organisaziun primara, zun mudesta cun in comite d'activs alla testa, era buca sufficiente pli. Ei muncava il ferm tgamun che dirigeva cun sistem e metoda las numerusas fatschentas dell'uniun. Suenter ina cuorta emprova cun in cautegia ord las retschas dils honoraris ei la radunonza generala vegnida pertscharta della necessitad ded in stabel organ de commembers honoraris ed ha instituiu ed eligiu ils 26 de december 1940 a Glion in Cussegl della Romania consistent de tschun commembers. Il Cussegl ei coordinaus alla suprastonza dils activs e stat buca

en concorrenza cun tal. Ferton ch' il comite mantegn il contact cun l' activitas ed organisescha las radunonzas generalas e fiastas popularas eis ei il scop dil nievcreau Cussegl de s' occupar de tuttas damondas linguisticas culturalas digl intschess della Romania e representar externamein ils interess della uniun. Sia fin e mira eis ei de promover e coordinar tuts ils problems della cultura romontscha: en baselgia, sin cadruvi, en scola ed a casa.

Cun slontsch ed anim ei il niev Cussegl della Romania semess alla lavur ed ha en in reglament detagliau repartiu sias obligaziuns en tschun departements. Ina beinponderada sutorganisaziun della Romania. Ella secloma:

- 1 parsura: presidi, las relaziuns della Romania culla Ligia Romontscha, Legat Cadonau e cullas autras societads romontschas etc.
- 2 nuder: protocol, finanzas, collaboraziun denter giuvens e vegls.
- 3 cusseglier: teater, pressa, litteratura, scienza.
- 4 cusseglier: publicaziuns periodicas: Tschespet ed Ischi, redacziun, stampa, vendita; referats, cant romontsch, inscripziuns, manifestaziuns officialas.
- 5 cusseglier: scola, radio.

Sin quella nova basis organisatoria eis ei de sperar che la Romania flureschi e prospereschi danovamein a pro digl entir moviment romontsch. Ed il success ch' il niev organ della Romania ha contonschiu gia igl empren onn de sia activitad ei il meglier pègn per ina legreivla renaschientscha romontscha sigl intsches della Romania.